

บทที่ 3

การจัดการโดยภาครัฐ

จากการศึกษาถึงสถานการณ์ด้านข้อเท็จจริงและกฎหมายที่ใช้บังคับกับธุรกิจให้บริการ การศึกษาในสังคมไทยบนอินเทอร์เน็ตนั้นหากเรื่องใดที่ส่งผลกระทบต่อด้านบวกก็ควรได้รับการ สนับสนุน ส่งเสริม และในทางตรงกันข้ามส่วนใดที่ส่งผลกระทบในด้านลบก็ควรได้รับการป้องกัน ปรามปรามสำหรับการศึกษาในภาคที่ 2 นี้จึงเป็นการศึกษาว่าแนวคิดในการจัดการของรัฐและ เอกชนทั้งในประเทศไทย ในทางระหว่างประเทศ นั้นเป็นอย่างไรเพื่อที่จะได้ทราบว่าจะแนวทางใน การจัดการที่มีอยู่นั้นเหมาะสมหรือไม่ และหากไม่เหมาะสมแล้วแนวทางที่เหมาะสมจะเป็นอย่างไร โดยผู้เขียนได้แบ่งแนวคิดในการจัดการออกเป็นสองบท ในบทที่สามผู้เขียนจะกล่าวถึงแนวคิดใน การจัดการโดยภาครัฐในประเทศและในทางระหว่างประเทศว่าเป็นอย่างไร โดยแนวคิดในการ จัดการในบทนี้แบ่งออกเป็น

1 การจัดการภาครัฐภายในประเทศ

2 การจัดการภาครัฐระหว่างประเทศ

โดยผู้เขียนวิทยานิพนธ์ขอนำเสนอดังนี้

3.1 การจัดการภาครัฐภายในประเทศ

จากการตรวจสอบการจัดการขององค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจให้บริการ การศึกษาบนอินเทอร์เน็ตพบว่าสามารถแบ่งการจัดการของภาครัฐออกมาเป็นสองแนวทางใหญ่ ๆ คือมาตรการในการส่งเสริมและมาตรการในการควบคุมดังนี้

3.1.1 มาตรการในการส่งเสริม

จากการสำรวจผู้เขียนพบว่า มีหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานมีมาตรการในการส่งเสริม การให้บริการการศึกษาในสังคมไทยบนอินเทอร์เน็ต โดยผู้เขียนจะแบ่งการเขียนออกเป็นมาตรการ และหน่วยงานใดทำอะไรไปแล้วบ้าง

3.1.1.1 จัดทำแผนแม่บทไอซีที

ก. กระทรวงศึกษา¹ ได้จัดทำแผนแม่บทด้านไอซีที พ.ศ. 2547-2549 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ การสนับสนุนการพัฒนาการเรียนตามอัธยาศัยซึ่งเป็นการลดข้อจำกัดในการเรียนการสอนจากปกติให้สามารถเรียนที่ใดก็ได้ เวลาใดก็ได้ และยังมี การสนับสนุนให้ครูจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนหรือ Courseware, E-library, E-books เพื่อใช้ในการพัฒนา E-learning พัฒนาผู้สอน บุคลากรด้านการศึกษา Virtual Training สนับสนุนเอกชนและสถาบันการศึกษา จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ Learning Center ตำบล และส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3.1.1.2 จัดทำโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศให้กับระบบการศึกษา

ก. กระทรวงศึกษา ในส่วนแผนเทคโนโลยีสารสนเทศศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษามีนโยบายในการติดตั้งคอมพิวเตอร์และเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตให้กับโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ

ข. ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ Nectec จัดทำโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย SchoolNet โดย เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 โครงการนี้เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อโรงเรียนมัธยมในประเทศไทยเข้าสู่อินเทอร์เน็ต เป็นการใช้นโยบายเทคโนโลยีมาช่วยยกระดับการศึกษาของเยาวชนไทย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเยาวชน และลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษา

ค. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร² (กระทรวงไอซีที) ได้มอบหมายให้บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) จัดทำการติดตั้งโทรศัพท์ให้โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษา โดย ติดตั้งโทรศัพท์ให้โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา

¹ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแล การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุน ทรัพยากรเพื่อการศึกษาส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อ การศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา และราชการอื่นตามที่มี กฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามมาตรา 40 พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545

² จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 24 พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 เป็น องค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการบางส่วนแทนศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์

ง. กระทรวงไอซีทีที่ร่วมกับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในการเรียนรู้ทางไกลของโรงเรียนประชาชนเคราะห์ทั้ง 35 โรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เด็กที่อยู่ห่างไกลได้เข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเท่าเทียมกัน

จ. การขยายเครือข่ายการศึกษาโดยนำเครือข่ายต่าง ๆ ได้แก่ เครือข่ายสคูลเน็ต (SchoolNet) เครือข่ายยูนิเน็ต (UniNet) ของทบวงมหาวิทยาลัย และเครือข่ายโมเน็ต (MOENet) ของกระทรวงศึกษาธิการ มารวมเป็นเครือข่ายเดียวกันคือเอ็ดเน็ต (EdNet) เพื่อให้ครอบคลุมโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ 30,000-40,000 โรงเรียน

ฉ. คณะรัฐมนตรี มีมติสนับสนุนในการจัดหาระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อการเรียนการสอนที่ยังขาดแคลนและเพื่อการพัฒนากิจกรรมหลักในแผนแม่บทด้าน ICT ของกระทรวงศึกษาธิการ (ปีงบประมาณ 2547 - 2549) แต่ละกิจกรรม โดยวิธีการเช่า³

ช. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา⁴ (สกอ.) มีหน้าที่ต้องดูแลสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ และมีนโยบายจะส่งเสริม การอุดมศึกษาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้จึงมีการเชื่อมโยงโครงข่ายยูนิเน็ตของมหาวิทยาลัยในประเทศทั้งหมดพร้อมทั้งเชื่อมโยงกับระบบของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

ซ. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้ลงทุนทางด้านเซิร์ฟเวอร์จากเดิมให้มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อรองรับโครงการ ไชเบอร์ ยูนิเวอร์ซิตี เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเชื่อม

แห่งชาติ Nectec เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน ส่งเสริม พัฒนา ประสานงาน และดำเนินกิจการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

³ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2546

<http://www.thaigov.go.th/news/cab/46/cab24jun46.doc>

⁴ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งตามจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 35 รก.2542/74ก/1/19 สิงหาคม 2542

โครงข่ายยูนิเน็ตของมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ พร้อมเชื่อมโยง ระบบติดต่อกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ พร้อมเปิดให้บริการอย่างเป็นทางการในต้นปี 2548 เพื่อผลักดัน โครงการอีเลิร์นนิ่ง เกิดสมบูรณ์แบบ

ฉ. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงได้จัดตั้งโครงการ Thailand Cyber University (TCU) ขึ้น เพื่อให้บริการ การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) แก่ประชาชนทุกระดับ ทุกอาชีพ ผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (Inter-University Network : UniNet) เพื่อสร้างโอกาสให้แก่ประชาชน เข้าถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น⁵

3.1.1.3 ให้เงินทุนวิจัย

มาตรการต่อไปคือการที่หน่วยงานต่าง ๆ ให้เงินทุนวิจัยกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรโดย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้จัดสรรงบประมาณ 30 ล้านบาทให้กับมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ รวมทั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรครอสแวร์ (courseware) ให้อยู่ในรูปแบบข้อมูลดิจิทัล และเป็นข้อมูลอย่างละเอียดหรือลงลึก ซึ่งจะใช้เวลาในการพัฒนา 1 ปี รวมทั้งในเดือนกันยายนนี้ (สกอ.) ได้ใช้งบประมาณ 50 ล้านบาทจัดซื้อบทเรียนสาขาวิศวกรรมจากประเทศเยอรมัน ทั้งนี้เพื่อเร่งผลิตวิศวกรในประเทศ เนื่องจากขณะนี้ขาดแคลนค่อนข้างสูง⁶

3.1.1.4 อบรมบุคลากรซอฟต์แวร์และจัดทำสื่อการเรียนการสอน

ก. กระทรวงศึกษา จัดอบรมครูด้านวิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาต่อให้เป็นครูที่มีทักษะด้านไอที นอกจากนั้นยังบรรจุหลักสูตรการเขียนโปรแกรมให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ต้องเรียน นอกจากนี้ยังเชื่อมระบบเครือข่ายกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยเรื่องข้อมูลของนักเรียนทั่วประเทศกับทะเบียนราษฎร (ตัวเลข 13 หลัก) ที่เรียกว่า CIS Education Information System

ข. กระทรวงศึกษา จัดทำโครงการผลิตและเผยแพร่สื่อการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเสริมการเรียนการสอนทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบและเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยสำหรับคน

⁵ <http://www.thaicyperu.go.th/OfficialTCU/main/main2.asp>

⁶ "สกอ. ผุดไซเบอร์ ยูนิเวอร์ซิตี" เชื่อมโครงข่ายยูนิเน็ตทั่วประเทศ.

" http://www.tj.co.th/2004/article/E-learning/elearning_5281.html

พิการทุกประเภท อาทิ หนังสือเสียงและสื่อภาพอนุประกอบหนังสือเสียงหรือหนังสือเรียนสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น การจัดรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์เพื่อคนพิการ ประเภทต่าง ๆ การผลิตและเผยแพร่หนังสืออักษรเบรลล์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยหน่วยงานเครือข่ายปลายทางที่มีความพร้อมสามารถเข้าไปที่เว็บไซต์ศูนย์สื่อการศึกษาเพื่อคนพิการ⁷

ค. กระทรวงศึกษาธิการได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ (MIS)⁸ ได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางด้านบุคลากร โดยมุ่งเน้นข้อมูลรายบุคคลของนักเรียน ครู บุคลากรการศึกษา เพื่อรองรับนโยบาย Smart Card ภายในต้นปีการศึกษา 2546 จะมีข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนทุกคน และมีระบบเพื่อการบริหารจัดการอีกหลายระบบ ตามนโยบายการพัฒนา e-Government รวมทั้งได้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการในระดับกระทรวง (MOC) กรม (DOC) เขตพื้นที่ และสถานศึกษา เพื่อรองรับศูนย์ปฏิบัติการนายกรัฐมนตรี (PMOC) นอกจากนี้ยังได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อการจัดหาระบบ GIS ที่เหมาะสมกับภารกิจหลักในทุกระดับหน่วยงาน และทุกระดับการศึกษา รวมทั้งเพื่อใช้งานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

ง. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีการเตรียมความพร้อม เพื่อจัดตั้ง Thailand Cyber University (TCU) โดย ได้เริ่มดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ตั้งแต่ปี 2540-2545 โดยมีชุดวิชาที่แล้วเสร็จ จำนวน 128 รายวิชา และภายในปีงบประมาณ 2548 จะมีชุดวิชาที่แล้วเสร็จอีก จำนวน 331 รายวิชา นอกจากนี้ยังมีการจัดทำสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์คุณภาพสูง (High Quality e-Courseware) ในวิชาพื้นฐานทางวิศวกรรม ซึ่งจัดทำโดยคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อนำไปสนับสนุนการสอนในห้องเรียนปกติ ให้ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ในส่วนของระบบบริหารจัดการการเรียนการสอน (Learning Management System : LMS) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้จ้างศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้พัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์ โดยจะมีส่วนของงานบริหารจัดการ บทเรียน online (Content Management System : CMS) และส่วนของงานบริหารจัดการอาจารย์มหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษาต่างๆ ในภาครัฐ ร่วมกันผลิตชุดวิชา บทเรียน

⁷ www.braille-cet.in.th

⁸ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24

มิถุนายน 2546

online เพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกัน การลงทะเบียนเรียนของผู้เรียน (Student Management System : SMS) ด้วย⁹

จ. กระทรวงไอซีที สำนักงานอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์¹⁰ (SIPA) ร่วมมือกับสถาบันคีนันแห่งเอเชีย (KIASIA) และองค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (USAID) ให้ทุนครูเพื่อช่วยในการพัฒนาเว็บช่วยสอนในโครงการให้ทุนสนับสนุนการผลิตสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเว็บไซต์ (Web Aided Instruction – WAI)

ฉ. กระทรวงไอซีทีและประเทศอินเดีย ร่วมกันจัดทำโครงการความร่วมมือทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและบริการสารสนเทศระหว่างประเทศไทย เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านไอที โดยประเทศอินเดียให้ความช่วยเหลือในด้านการฝึกอบรมบุคลากร การฝึกอบรมผู้สอนระดับต้นจนถึงระดับสูง การออกแบบหลักสูตรด้านไอที การออกไปรับรองในลักษณะ Cross Certification ในระดับต่าง ๆ และประเทศไทยทำ Need Analysis เพื่อนำมากำหนดหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านไอทีหรือ Software โดยจะส่งผู้เชี่ยวชาญเพื่อจัดทำแบบสำรวจด้านความต้องการด้านไอทีในประเทศ

3.1.1.5 ขยายระยะเวลาการทำงานให้คนต่างชาติ

สำนักงานอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ (SIPA) ร่วมมือกับ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)¹¹ อำนวยความสะดวกในการขอใบอนุญาตทำงาน (work permit) ให้แก่ผู้ชำนาญ application software และ multimedia โดยมีระยะเวลาในการทำงาน 1 ปีและสามารถขยายต่อไปได้อีก 2 เดือนเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรด้านไอที

⁹ <http://www.thaicyberu.go.th/OfficialTCU/main/main2.asp>

¹⁰ สำนักงานอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ (SIPA) จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2546 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 221 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและ มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน 2546 ในวันที่ 23 กันยายน 2546

¹¹ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

3.1.1.6 สนับสนุนด้านการเงิน

ก. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้สนับสนุนให้นักศึกษามีคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กใช้ในราคาถูกไม่เกิน 30,000 บาท ซึ่งจะเป็นตัวกลางในการติดต่อกับบริษัทเอกชนให้เข้ามาจำหน่ายคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก และติดต่อกับธนาคารออมสินออกเงินกู้ให้นักศึกษา เพื่อซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก โดยนักศึกษาจะซื้อเป็นเงินผ่อน¹²

ข. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี โดยจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ.2544 ด้วยเจตนารมณ์ให้มีกองทุนเพื่อทำหน้าที่ ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพและลด ละ เลิกพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการทำลายสุขภาพ อันจะนำไปสู่การมีสุขภาพกายแข็งแรง สุขภาพจิตสมบูรณ์ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ค. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ. 2535 มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่นอกระบบราชการในกำกับของสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีวัตถุประสงค์ "เพื่อสนับสนุนการวิจัยที่จะนำไปสู่การพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การปกครองเทคโนโลยี และวิชาการของประเทศ"

3.1.1.7 จัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมการเรียนรู้

ก. รัฐได้จัดตั้งองค์กรส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบองค์กรมหาชน ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2547 เพื่อให้ประชาชนโดยทั่วไปได้มีโอกาสเรียนรู้และเสริมสร้างพัฒนาความสามารถของคนโดยผ่านการเรียนรู้สาธารณะเพื่อเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข. รัฐได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้¹³ เช่นการจัดตั้งสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอว.) (Thai Knowledge Park) ที่เซ็นทรัลเวิลด์ พลาซ่า ชั้น 6¹⁴

¹² อ่างแล้ว เิงอรรถที่ 5

¹³ รก.เล่ม 121 ตอนพิเศษ 19 ก ประกาศเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2547

¹⁴ ประกาศคณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ ที่ 4/2547 เมื่อวันที่

ค. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) โดยมติคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ครั้งที่ 3/2543 และได้รับการอนุมัติให้ สวทช. ใช้เงินทุนประเดิมจำนวน 12,559,373 บาท ในการลงทุนในการจัดตั้งโครงการพิเศษ "การเรียนรู้แบบออนไลน์แห่ง สวทช."¹⁵ เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2543 เพื่อเป็น หน่วยงานนำร่องได้จัดตั้งโครงการพิเศษ ซึ่งโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ และมีภารกิจหลักในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และให้บริการการเรียนรู้แบบใหม่เป็นการให้การศึกษาแบบออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยมุ่งให้บริการแนะนำวิชาความรู้ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ โดยมีความร่วมมือกับ แหล่งให้การศึกษาอื่น ๆ ตลอดจนครูผู้สอน/ฝึกอบรม ในลักษณะการร่วมมือเชิงธุรกิจซึ่งจะทำให้เกิดตลาดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และผู้เรียนมีทางเลือกในเรื่อง การศึกษามากขึ้น ทางสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ โดยโครงการ การเรียนรู้แบบออนไลน์ แห่ง สวทช. ได้ ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงร่วมมือกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในการผลิต หลักสูตรภาษาอังกฤษ "ภาษาอังกฤษ สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงาน" ประกอบด้วย เนื้อหา 12 เรื่อง และได้เปิดให้บริการ แก่นักศึกษา และประชาชนทั่วไปเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2544 ซึ่งได้รับความสนใจจากนักศึกษาและประชาชนทั่วไป

ง. สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) จัดตั้งโครงการพัฒนาข้าราชการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (HRD E-learning) : หลักสูตรการวางแผนกลยุทธ์¹⁶ โดยคณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานผลการดำเนินการของโครงการและเห็นชอบให้ส่วนราชการทุกแห่งเร่งเตรียมความพร้อมข้าราชการให้มีความสามารถในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการปฏิบัติงานราชการและสนับสนุนส่งเสริมให้ข้าราชการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนรับความเห็นของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปพิจารณาดำเนินการต่อไป และควรมีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมระหว่างกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานก.พ. และหน่วยงานที่

¹⁵ โครงการพิเศษ "การเรียนรู้แบบออนไลน์แห่ง สวทช." ได้เปิดตัวอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2543 โดยมี สำนักงานตั้งอยู่ที่ เลขที่ 99/27 ชั้น 8 อาคารเขตอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ประเทศไทย

¹⁶

เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวโดยเฉพาะรายละเอียดเนื้อหาหลักสูตรที่จะพัฒนาต่อไป

จ. จัดทำโครงการศูนย์กลางข้อมูลแห่งชาติ (Thailand Information Center) โดยกระทรวงไอซีทีให้ บมจ. ทศท คอร์ปอเรชั่น จัดเครื่องแม่ข่ายพร้อมโครงข่าย เพื่อให้ผู้ต้องการเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไปได้เผยแพร่ข้อมูลผ่านเครือข่ายของ บมจ. ทศท คอร์ปอเรชั่น และรวมแหล่งความรู้บนอินเทอร์เน็ตไว้ในโครงข่ายเดียวกัน เพื่อจัดทำเป็นศูนย์กลางข้อมูลแห่งชาติผ่านทาง www.tic.tot.co.th

ฉ. จัดทำเว็บไซต์ศูนย์กลางการเรียนรู้แห่งชาติ www.tkc.go.th (Thailand Knowledge Center) โดยกระทรวงไอซีทีซึ่งรวบรวมความรู้ 13 สาขาไว้ให้ประชาชนสืบค้น¹⁷

3.1.1.8 ส่งเสริมอุตสาหกรรมด้านไอที

รัฐโดยสำนักงานอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ (SIPA) มีการร่วมทุนกับเอกชนทั้งในประเทศต่างประเทศในโครงการ Co-production Partner เพื่อจัดให้มีโครงสร้างเทคโนโลยีสารสนเทศและอุตสาหกรรมด้านไอที

เขตอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ Software Park Thailand¹⁸ เปิดโอกาสให้บริษัทด้านไอทีที่มีทุนน้อยมาใช้ facility เพื่อใช้ในการพัฒนาซอฟต์แวร์

3.1.1.9 ได้รับวุฒิการศึกษา

ก. กระทรวงศึกษาธิการในโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (TCU - Thailand Cyber University) เปิดหลักสูตรการเรียนการสอน online โดยโครงการนี้เป็นความร่วมมือระหว่าง TCU กับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีการเปิดสอนหลักสูตรเหล่านั้น เมื่อเรียนวิชาครบตามโปรแกรมที่เลือก และผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ที่ถูกกำหนดในแต่ละหลักสูตรแล้ว ผู้เรียนจะได้รับปริญญาบัตรจากการอนุมัติของมหาวิทยาลัยที่ร่วมมือกับ TCU ตามหลักสูตร online ที่เปิดสอน ซึ่งหลักสูตรที่

¹⁷ <http://www.tna.mcot.net/it/news.php?id=53988>

¹⁸ จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2546 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 221 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 มีอำนาจหน้าที่ในการวางนโยบายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ของประเทศไทย

เปิดสอนใน TCU จะมีมาตรฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ โดย TCU จะเริ่มเปิดรับนักศึกษาเข้าเรียนหลักสูตร online ในปีการศึกษา 2549¹⁹ หลักสูตรระดับปริญญาที่จะเปิดสอนในปีการศึกษา 2549 ทั้งหลักสูตรปริญญาตรี และปริญญาโท²⁰

ปริญญาตรี

หลักสูตร วิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาการพัฒนาซอฟต์แวร์ (หลักสูตรต่อเนื่อง รับผู้จบปริญญาตรี) คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตร อุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์ (หลักสูตรต่อเนื่อง รับผู้จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หลักสูตร บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ปริญญาโท

หลักสูตร วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเภสัชศาสตร์สังคมและบริหาร (นานาชาติ) คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความรู้ (Knowledge Management) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

หลักสูตร สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต Master of Public Health Program คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

3.1.1.10 มาตรการภาษีอากรเพื่อสนับสนุนการศึกษา

ก. คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (มาตรการภาษีเพื่อจูงใจให้ภาคเอกชนสนับสนุนการศึกษา)²¹ ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจ

¹⁹ <http://www.thaicyberu.go.th/OfficialTCU/main/main62.asp> เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2549

²⁰ <http://www.thaicyberu.go.th/OfficialTCU/main/main.asp> เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2549

²¹ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2546

พิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้ โดยร่างพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อจูงใจให้ภาคเอกชนช่วยสนับสนุนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาฯ ตามนโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษา ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

2. ให้ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษาให้แก่สถานศึกษาของทางราชการ สถานศึกษาขององค์การของรัฐบาล โรงเรียนเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนและหรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด ดังนี้

1) บุคคลธรรมดา ให้ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนเป็นจำนวนสองเท่าของรายจ่ายที่จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายและหักค่าลดหย่อนดังกล่าว

2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ให้ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เป็นจำนวนเงินหรือมูลค่าทรัพย์สินเป็นจำนวนสองเท่าของรายจ่ายที่จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิก่อนหักรายจ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะหรือเพื่อการสาธารณประโยชน์ และเพื่อการศึกษาหรือเพื่อการกีฬา

ค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษาต้องเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการที่กระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบ

3. ให้ยกเว้นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ให้แก่บุคคลธรรมดาหรือบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลสำหรับเงินได้ที่ได้รับจากการโอนทรัพย์สิน การขายสินค้า และสำหรับการกระทำตราสาร อันเนื่องมาจากการดำเนินการสนับสนุนการศึกษาตามร่างมาตรา 3 โดยผู้โอนจะต้องไม่นำต้นทุนของทรัพย์สิน สินค้า ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีดังกล่าวมาหักเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

ข. คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (มาตรการภาษีอากรเพื่อสนับสนุนการศึกษา)²² ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วส่งให้

²²มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2546

คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ที่ให้รัฐต้องลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีและสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษา และจะมีผลเป็นการช่วยลดภาระงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลด้านการศึกษา โดยมีสาระสำคัญคือ ยกเว้นอากรของที่นำเข้ามาสำหรับสถานศึกษาเพื่อการศึกษาและการวิจัย และหน่วยงานที่มีหน้าที่และวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัยอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมศุลกากรหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมศุลกากรมอบหมายกำหนด โดยความเห็นชอบของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่ามาตรการในการส่งเสริม ของภาครัฐที่ออกมานั้นเป็นเรื่องของนโยบาย รัฐไม่ได้ออกมาเป็นกฎหมายเฉพาะเรื่อง E-learning เช่นในเรื่องของพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งผลักดันให้เกิดพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเนคเทคซึ่งเป็นหน่วยงานในการจัดทำเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทย และต่อมาก็เป็นการเกิดขึ้นของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการแผ่นดิน ซึ่งการเกิดขึ้นของทั้งสองหน่วยงานนี้ทำให้อินเทอร์เน็ตแพร่หลายและมีราคาถูกลง ส่งผลให้เกิดธุรกิจให้บริการการศึกษาในสังคมไทยบนอินเทอร์เน็ตและธุรกิจเกี่ยวเนื่องอื่น ๆ อีกมากมาย

3.1.2 มาตรการในการควบคุม

จากการตรวจสอบผู้เขียนพบว่า มีหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวดังต่อไปนี้

3.1.2.1 มาตรการในการประกันคุณภาพการศึกษา

รัฐจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 วรรค 1 “ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการ

ประกันคุณภาพภายนอก” กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาว่าด้วยการศึกษาขึ้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546²³

3.1.2.1.1 มาตรการในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

มาตรา 48 “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถาบันการศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง....”

3.1.2.1.2 มาตรการในการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก

มาตรการในการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกประการแรกโดยการจัดตั้งสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)²⁴ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 49²⁵ และถ้าหากผลการประเมินภายนอก ของสถานศึกษาไม่ได้มาตรฐานให้ สมศ.จัดทำข้อเสนอแนะและรายงานต่อหน่วยงานอื่นต่อไป²⁶

²³ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาว่าด้วยการศึกษาขึ้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 รก. เล่มที่ 120 ตอนที่ 74 ก เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2546

²⁴ พรฎ.จัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 รก.เล่มที่ 117 ตอนที่ 99 ก เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543

²⁵ มาตรา 49 บัญญัติไว้ว่า “ซึ่งตามความในพระราชบัญญัติการศึกษานั้นมีความจำเป็นใน การตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อทำหน้าที่พัฒนา เกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลจัดการการศึกษาเพื่อให้มีการ ตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการ และแนวทางการจัด การศึกษาในแต่ละระดับตามที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกำหนด ซึ่งสถานศึกษาตามพระ ราชกฤษฎีกาจัดตั้งนี้หมายความว่าสถานศึกษาทุกประเภทตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษาไม่ ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐหรือเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นหน่วยงาน ที่ออกใบรับรองวิทยฐานะของสถานศึกษาด้วย”

²⁶ มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้ตามมาตรฐานที่ กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะ การ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่ามาตรการในการควบคุมของภาครัฐก็เช่นเดียวกันกับมาตรการในการส่งเสริมของภาครัฐที่ออกมานั้นเป็นเรื่องของนโยบาย รัฐไม่ได้ออกมาเป็นกฎหมายเฉพาะเรื่อง E-learning แต่เป็นการประกันคุณภาพการศึกษาในเรื่องทั่ว ๆ ไปซึ่งออกมาก่อนหน้านี้แล้ว หลักเกณฑ์และหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการควบคุมสถาบันการศึกษาที่จัดทำ E-learning ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548²⁷ ในกรณีที่มีการจัดทำ E-learning โดยองค์กรอื่นที่มีใช้ สถาบันการศึกษา หน่วยงานที่ควบคุมก็คือหน่วยงานนั้น ๆ เองตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาเฉพาะทาง พ.ศ. 2547²⁸ ที่กำหนดว่าต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพภายใน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

3.2 แนวคิดการจัดการของภาครัฐในทางระหว่างประเทศ

การจัดการของภาครัฐไทยในทางระหว่างประเทศเพื่อให้การศึกษานานาชาติพัฒนา มากขึ้นดังนั้นประเทศไทยได้ทำความตกลงกับต่างประเทศในเวทีการเจรจาหลายเวทีอาทิเช่น

3.2.1 ภายใต้กรอบ APEC

ก. กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการต่างประเทศร่วมจัดทำโครงการเครือข่าย โรงเรียนพี่โรงเรียนน้องของเอเปค (APEC Sister Schools Networking-ASSN) เพื่อรองรับการเป็น เจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอดผู้นำทางเศรษฐกิจเอเปค เมื่อปี 2546 (2003) โดยแบ่งออกเป็นสอง ขั้นตอนคือ การสร้างชุมชนเสมือนจริง (ASSN Virtual Community) บนเว็บไซต์ของ

ปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขในระยะเวลาที่กำหนด หาก มิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ทำรายงาน ต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

²⁷ ภาคผนวก ญ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์การขอเปิดและดำเนินการ หลักสูตรระดับปริญญาในระบบการศึกษาทางไกล พ.ศ. 2548 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความ ในมาตรา 8 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ประกาศ ณ วันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2548

²⁸ ภาคผนวก ข (รก. เล่ม 121 ตอนที่ 47 ก ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2547)

กระทรวงศึกษาธิการ ที่ www.assnth.org และการจัดค่ายเยาวชนนานาชาติเอเปค (APEC International Youth Camp) เมื่อเดือนกรกฎาคม 2546 ซึ่งมีครูและนักเรียน จำนวน 143 คน จากสมาชิกเอเปค 16 เขตเศรษฐกิจ เข้าร่วมกิจกรรมที่ประเทศไทย ทั้งนี้เครือข่ายดังกล่าวนับเป็นโครงการเอเปคที่ประสบความสำเร็จ และได้รับความชื่นชมจากสมาชิกว่าส่งเสริมบทบาทของเยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างดี ยิ่ง อย่างไรก็ตามการจัดค่ายเยาวชนนานาชาติเมื่อปีที่ผ่านมา มีนักเรียนและครูไทยเพียง 77 คนเท่านั้นที่ได้เข้าร่วม กิจกรรม ดังนั้นเพื่อกระจายโอกาสการเรียนรู้เกี่ยวกับเอเปค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่สมาชิกเครือข่ายซึ่งปัจจุบันมีอยู่ถึง 219 แห่ง ประกอบด้วยโรงเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา วิทยาลัยเทคนิค/เกษตร สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั่วประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้จัดการสัมมนาสำหรับสมาชิกโครงการเครือข่ายโรงเรียนที่โรงเรียนน้องของเอเปค

ข. จากการประชุมคณะรัฐมนตรีเอเปคครั้งที่ 3 เรื่อง "ทักษะสำหรับสิ่งท้าทายที่กำลังจะมาถึง " Skills for Coming Challenges"²⁹ ในเรื่องภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศมีข้อสรุปดังนี้โดยการ 1. ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงหลักสูตรและมาตรฐานทางการศึกษา 2. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนและพัฒนาการศึกษาผ่านทางเครือข่ายต่างๆ เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูลของครูผู้สอน และการฝึกอบรมครูในระบบออนไลน์ผ่านธนาคารเครือข่ายเพื่อการศึกษา (The Education Network-EDNET Knowledge Bank) การส่งเสริมยุทธศาสตร์ E-learning เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูและแนวการสอนที่สร้างสรรค์ 3. ส่งเสริมให้มีงานวิจัยในด้านต่างๆ เช่น การสอนโดยใช้ E-learning, web sites และหลักสูตรการศึกษาทางไกลเพื่อทดแทนทรัพยากรครูที่มีอยู่อย่างจำกัด การประเมินทักษะในการสื่อสาร การพัฒนามาตรฐานร่วมกันในการประเมินครูสอนภาษา 4. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรผ่านธนาคารความรู้ และในเรื่องการสอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีข้อสรุปดังนี้ 1. สร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการสอนในระบบออนไลน์ 2. ส่งเสริมการแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน 3. จัดทำวิจัยเพื่อบูรณาการการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและคณิตศาสตร์ 4. ส่งเสริมการใช้แนวนโยบายและแนวปฏิบัติที่มีหลักเกณฑ์ในกลุ่มสมาชิกเอเปค เช่น เครือข่ายธนาคารความรู้ของเอเปค 5. เสริมสร้างงานวิจัยที่มีอยู่โดยประสานความร่วมมือกับยูเนสโกและองค์การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (The Organisation for Economic Cooperation and Development-OECD) และในเรื่องการใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอนมีข้อสรุปดังนี้ 1. สร้างชุมชนเพื่อการเรียนรู้ 2. ประสานความร่วมมือกันในการวิจัยและพัฒนา 3. บูรณาการ

²⁹ เมืองซานโตอาโก ประเทศชิลี เมื่อวันที่ 27-30 เมษายน 2547

ICT ในการเรียนการสอน และในเรื่องการบริหารจัดการและการปฏิรูประบบทางศึกษา 1. ใช้ระบบการบริหารจัดการที่มีโปร่งใส เชื่อถือได้ 2. สร้างศักยภาพของปัจเจกบุคคลและการปฏิบัติงานในระดับท้องถิ่นและส่วนกลาง 3. ส่งเสริมการประสานความร่วมมือที่เข้มแข็งระหว่างชุมชนและสถาบันทางการศึกษา 4. ปฏิรูปการอุดมศึกษา เพื่อแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดร่วมกัน รวมทั้งเกณฑ์การประกันคุณภาพและมาตรฐานในระดับนานาชาติ

3.2.2 ภายใต้กรอบ UNDP

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติร่วมมือกับบริษัทซิสโกจำกัดได้จัดทำโครงการ Asia Pacific Development Information Program (APDIP) เพื่อสนับสนุนให้เอกชนประกวดการจัดทำซอฟต์แวร์เพื่อใช้ในการเรียนการสอนเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศ³⁰

3.2.3 ภายใต้กรอบ ASEAN

ก. กลุ่มอาเซียนได้จัดทำสัมมนาอีเลิร์นนิ่งระดับภูมิภาค³¹ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน รวมตัวกันจัดสัมมนาอีเลิร์นนิ่งในประเทศไทยเพื่อกำหนดทิศทางและสนับสนุนการเรียนอีเลิร์นนิ่งของแต่ละประเทศ

ข. กลุ่มอาเซียนยังได้จัดตั้งกลุ่ม e-Asean Business Council (eABC) เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2547 เป็นการรวมกลุ่มของเอกชนที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนให้ยอมรับมาตรฐานการเรียนผ่านทางอินเทอร์เน็ตของแต่ละประเทศ

ค. คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการให้ประเทศไทย โดยกระทรวงศึกษาธิการ ไปแสดงความพร้อมในการที่จะขอเป็นเจ้าภาพและเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN) ในที่ประชุมสภารัฐมนตรีแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจะมีขึ้นในวันที่ 22-23 มีนาคม 2549 ที่ประเทศสิงคโปร์³² ประเทศไทยมีความพร้อมในการที่จะเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยอาเซียน เพราะเป็นที่ตั้งของหน่วยงานด้านการศึกษาระดับนานาชาติจำนวน 5 องค์กร ได้แก่ 1. ศูนย์ระดับภูมิภาคว่าด้วยการอุดมศึกษาและพัฒนา (RIHED) 2. ศูนย์ระดับภูมิภาคว่าด้วยโบราณคดีและวิจิตรศิลป์

³⁰ ซิสโก้ลดช่องว่างการเรียนรู้ ใช้ E-learning เชื่อมคนทั่วโลก. เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (20 ก.ค. 2547) : 20.

³¹ กลุ่มอาเซียนรวมตัว จัดสัมมนาอีเลิร์นนิ่งระดับภูมิภาค. เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (20 ก.ค. 2547) : 20.

³² <http://www.bangkokbiznews.com> เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2549

(STAFSA) 3.เครือข่ายระดับภูมิภาคว่าด้วยเวชศาสตร์เขตร้อนและสาธารณสุข (TROPMED) 4. สำนักงานเลขาธิการเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN) และ 5. สำนักงานเลขาธิการโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและบุคลากร ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (UMAP)

3.2.4 ภายใต้กรอบ UNESCO

ก. การเชื่อมเครือข่ายการศึกษาในกลุ่มประเทศแถบลุ่มน้ำโขงโดยกระทรวงไอซีทีที่ตั้งเป็น GMS Virtual University แบ่งปันความรู้ด้านการเกษตรและเทคโนโลยีผ่านสื่อออนไลน์ภายใต้โครงการสถาบันเทคโนโลยีลุ่มน้ำโขง (Mekong Institute of Technology) และไอซีทีคองริตอร์เชื่อมโยงเครือข่าย 4 ประเทศได้แก่ พม่า ลาว จีน เวียดนาม และกัมพูชา³³

ข. UNESCO แบ่งปันโปรแกรมในการจัดทำ E-learning โดยให้ดาวน์โหลดฟรีไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและสามารถพัฒนาโปรแกรมดังกล่าวและเผยแพร่ต่อทั้งนี้เพื่อเป็นการขยายการศึกษาไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลกในประเทศไทยสามารถดาวน์โหลดโปรแกรมดังกล่าวได้ผ่านเว็บไซต์³⁴ โดยโปรแกรมดังกล่าวเป็นโปรแกรม open source ไม่ต้องเสียค่าลิขสิทธิ์ให้แก่ผู้คิดค้น และผู้พัฒนาโปรแกรมแต่อย่างใด

3.2.5 ภายใต้กรอบ FTA

การจัดทำบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระหว่างไทยกับออสเตรเลีย³⁵ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอการจัดทำบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระหว่างไทยกับออสเตรเลีย และมอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการลงนามในบันทึกความเข้าใจดังกล่าวในโอกาสที่นายกรัฐมนตรีเดินทางไปเยือนออสเตรเลีย ระหว่างวันที่ 4-6 กรกฎาคม 2547 บันทึกความเข้าใจด้านการศึกษาระหว่างไทยกับออสเตรเลีย จะเป็นกรอบความร่วมมือซึ่งมีรายละเอียดข้อเสนอให้มีการหารือร่วมกันเพื่อปฏิสัมพันธ์ด้านโครงการการศึกษา การวิจัย และ

³³ ฐิติภัฏชวลิตชองว่างการเรียนรู้ ใช้ E-learning เชื่อมคนทั่วโลก. เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (20 ก.ค. 2547) : 20.

³⁴ www.unesco.org/cgi-bin/webworld/portal_freesoftware/cgi/page/cgi?g=Software/Courseware

³⁵ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2547 <http://www.thaigov.go.th/news/cab/47/cab06jul47.doc>

การฝึกอบรมระหว่างภาคีสถัญญาบนพื้นฐานต่างตอบแทนซึ่งกันและกันและเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

จากการศึกษาในบทนี้ จะเห็นได้ว่า บทนี้จะเป็นเรื่องของนโยบายภาครัฐไม่ได้ออกมาเป็นกฎหมายเฉพาะเรื่อง เช่น พระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่ผลักดันให้เกิดศูนย์อิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) ขึ้น พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการแผ่นดินเป็นการผลักดันให้เกิดกระทรวงไอซีที การเกิดขึ้นของทั้งสองหน่วยงานทำให้การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมีราคาถูกลงทำให้ E-learning มีความแพร่หลายมากขึ้น เปิดโอกาสให้มีการเกิดขึ้นของกระบวนการเรียนรู้ และเมื่อเนคเทค เปิดให้บริการสกุลเน็ต อินเทอร์เน็ตตำบล ซึ่งทำให้การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตทำได้ง่ายขึ้นและเกิดขึ้นทุกภูมิภาคของประเทศ ดังนั้น E-learning ที่ไม่มีหลักสูตรเกิดขึ้นก่อน E-learning ในลักษณะอื่น ๆ เกิดขึ้นภายหลัง แต่เมื่อเปิดโอกาสให้การเข้าถึงทำได้ง่าย รวดเร็ว โดยไม่ได้ใส่วัดขึ้นหรือภูมิคุ้มกันให้กับคนในสังคมไทยโดยเฉพาะเด็กดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องที่ไม่สมควร เช่นมีโรงเรียนสอนทำระเบิด สอนให้ข่มขืน หรือการบริโภคสื่อลามก ก็ตามมาส่งผลให้เกิดปัญหาขึ้นในปัจจุบัน ภายหลังจากกระทรวงไอซีทีที่จึงจัดตั้งหน่วยงานไซเบอร์โพลิส ซึ่งก็มีบุคลากรน้อยไม่สามารถตรวจสอบได้ทั้งหมด และกระทรวงศึกษาเองก็ไม่มีไซเบอร์โพลิสที่เข้ามาควบคุมเนื้อหาของ E-learning กระทรวงศึกษาทำแค่ดูแลการขออนุญาตเปิดหลักสูตรในเรื่องต่าง ๆ

ความพยายามของเนคเทคเป็นหน่วยงานที่ร่างกฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งพยายามสร้างกฎหมายที่มีเสถียรภาพเพื่อมาควบคุมการกระทำต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ต เรื่องดาต้าพรอทেকชั่น เรื่องอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวร่างเสร็จพร้อมกับพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2544 แต่เมื่อกฎหมายไม่สามารถนำออกมาใช้ดังนั้นการจัดทำเรื่องกระบวนการเรียนรู้ที่ผิดพลาดเช่นสอนให้ข่มขืน ก็ไม่มีกฎหมายและหน่วยงานใดของรัฐที่จัดการได้

นอกจากนั้นนโยบายต่าง ๆ ที่ภาครัฐได้ทำโดยผ่านองค์กรต่าง ๆ เช่น สำนักงานอุดมศึกษา (สกอ.) นั้นพยายามทำให้แต่ละสถาบันการศึกษาในสังกัดของตนจัดทำบทเรียน E-learning โดยเริ่มต้นตั้งแต่การขยายเซิร์ฟเวอร์ การเชื่อมโยงฐานข้อมูลของแต่ละฐานข้อมูล และให้ทุนกับแต่ละสถาบันการศึกษาเพื่อให้แต่ละสถาบันการศึกษาจัดทำบทเรียน เป็นรายวิชา รวมทั้งอบรมบุคลากรในครูให้มีความรู้เรื่องเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์เพื่อที่ครูจะไปให้ความรู้กับนักศึกษาต่อไป ดังนั้นจะเห็นได้ว่านโยบายที่ภาครัฐได้ทำขึ้นนั้นเน้นที่จะทำให้เกิด บทเรียน E-learning ซึ่งภาครัฐยังไม่ได้ตระหนักถึงเนื้อหาของบทเรียนที่ไม่ดีจึงยังไม่มีหน่วยงานใดที่เข้ามาควบคุมบทเรียน E-

learning โดยเฉพาะ นอกจากนี้ความไม่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารของภาครัฐและ เอกชน ทำให้การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบยังไม่ทั่วถึง จากปัญหาเรื่องการสื่อสารระหว่าง ภาครัฐและเอกชนภายในประเทศก็ส่งผลต่อความร่วมมือของภาครัฐในทางระหว่างประเทศแม้จะ พยายามส่งเสริมและสามารถแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่งแต่ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของ ประชาชนเพราะไม่มีหน่วยงานที่ทำงานในเชิงรุกส่วนใหญ่จะเป็นการตั้งรับกับสถานการณ์เห็นได้ จากการแก้ไขปัญหาระบบเกมคอมพิวเตอร์ออนไลน์กว่าที่จะเป็นการร่วมมือระหว่างภาครัฐกับ เอกชนโดยให้มีการลงทะเบียนภาครัฐโดยกระทรวงไอซีทีกลับสั่งปิดเซิร์ฟเวอร์เกมออนไลน์ก่อนทำ ให้ภาครัฐกิจเสียประโยชน์³⁶ นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตยังเป็นพื้นที่ของเสรีภาพ ดังนั้นการออก กฎหมายออกมากำหนดพฤติกรรมยังมีไม่มากนัก ทั้งในด้านควบคุม หรือ ส่งเสริม E-learning

ในด้านภาคระหว่างประเทศไม่ใช่ว่าไทยไม่ยอมรับแต่เรื่องนโยบายระหว่างประเทศมีทั้ง นโยบาย E-learning อีอาเซียน ไอที 2000-2010 ซึ่งนโยบายต่าง ๆ นั้นไม่ได้ทำเฉพาะภาครัฐภาย ใต้ประเทศแต่เป็นในระดับระหว่างรัฐ

ในส่วนของภาคเอกชนทางภายในประเทศและระหว่างประเทศว่ามีมาตรการในการส่งเสริม สันับสนุน หรือควบคุมอย่างไรนั้นซึ่งจะได้ศึกษาในบทที่ 4 ต่อไป

³⁶ ชวัลุใจ สุชาติพงศ์กุล. “ผลกระทบของเกมออนไลน์ที่มีต่อสังคมไทย : มุมมองภายใต้ กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล” (สารนิพนธ์ระดับนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547).